

T.C.
CUMHURBAŞKANLIĞI
DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI
EĞİTİM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Program Geliştirme Daire Başkanlığı

HAFIZLIK EĞİTİMİ KURSLARI
TALİM PROGRAMI

ANKARA-2020

**Bu programın Kur'an kurslarında uygulanması
07.04.2020 tarihli ve E.310266 sayılı Bakanlık onayı ile uygun görülmüştür.**

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	5
1. PROGRAMIN GENEL AMAÇLARI	6
2. PROGRAMIN GENEL KAZANIMLARI	6
3. PROGRAMIN YAPISI VE UYGULAMA ESASLARI	6
4. DERS VE KREDİLER TABLOSU	8
5. KONU VE AÇIKLAMALAR TABLOSU	9
5.1. DÜZEY-I	9
5.2. DÜZEY-II	10
5.3. DÜZEY-III	11

GİRİŞ

Diyanet İşleri Başkanlığımızca yürütülen Kur'an kursu eğitimlerinin büyük bir kısmını, Başkanlığımızın önemli yaygın din eğitimi faaliyetlerinden biri olan ve aynı zamanda kurumun insan kaynağının büyük bir bölümünü oluşturan hafızlık eğitimi kursları oluşturmaktadır. Hafızlık eğitimi, bireylerin kıraat ya da hüsn-i tilavet becerilerinin geliştirilmesi yanında, Kur'an'ın mesajının anlaşılmasında önemli bir basamak olması yönüyle ayrı bir yere ve öneme sahiptir.

Başkanlığımızca hafızlık eğitimleri kapsamında kurumsal yaklaşım yanında muhatapların ihtiyaç ve talepleri de göz önünde bulundurularak pek çok çalışma gerçekleştirilmiştir. 2010 yılında uygulamaya konulan ve hafızlık eğitiminin bir program dâhilinde sistemli, planlı bir şekilde tamamlanabilmesini amaçlayan Hafızlık Eğitim Programı; hafızlık öncesi hazırlık çalışmaları kapsamında geliştirilen "Hafızlık Eğitimi Temel Öğretim Programı"; 2019 yılında MEB Din Öğretimi Genel Müdürlüğü ile yapılan protokol çerçevesinde hazırlanan "Kur'an Kursu-Okul İşbirliğine Dayalı Örgün Öğretimle Birlikte Hafızlık Programı" bu çalışmalardan bazılarıdır. Ayrıca hafızlığını tamamlayan öğrencilere yönelik hazırlanan ve öğrencilerin Kur'an'ın anlam dünyasına ve temel mesajlarına vakıf olmalarına katkı sağlamayı amaçlayan "Kur'an'ı Anlama Temel Öğretim Programı"; hafızlığını sağlamlaştırma yanında İlmihal bilgilerini ve dini hitabet konularıyla ilgili bilgi ve becerilerini geliştirmeyi amaçlayan "Hafızlık Tekrar Programı" hazırlanmış ve uygulamaya konulmuştur.

Hafızlık eğitimlerinin etkinlik ve verimliliğinin artırılmasına, böylece sürekli gelişimine yönelik program ve materyal çalışmaları büyük önem arz etmektedir. Söz konusu çalışmalar kapsamında; hafızlık tespit sınavı komisyon raporları, öğreticilerle yapılan toplantı ve çalıştaylar, 'Kur'an talimi' konusunda temayüz etmiş uzmanlar tarafından sunulacak olan ve öğrencilerin talimle ilgili bilgi ve becerilerinin geliştirilmesini desteklemeyi amaçlayan ek bir programa ihtiyaç olduğunu ortaya koymuştur. Bu ihtiyaçtan hareketle "Hafızlık Eğitimi Kursları Talim Programı" hazırlanmıştır.

Programın hazırlanmasında; muhatap kitlenin bilgi ve beceri yönünden gelişimlerini dikkate alan, öğrenci merkezli yöntem ve teknikleri kullanmayı öngören, bireysel farklılıkları göz önünde bulunduran çerçeve-esnek öğretim programı anlayışı benimsenmiştir.

1. PROGRAMIN GENEL AMAÇLARI

Bu programla öğrencilerin;

1. Hafızlık eğitim sürecini daha nitelikli bir şekilde tamamlamaları,
2. Harflerin mahreçleri ve sıfatları konusunda bilgi ve beceri sahibi olmaları,
3. Kur'an-ı Kerim'i usulüne uygun talimli bir şekilde okuma bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi,
4. Kur'an-ı Kerim'i tilavet usûllerine göre okuma becerilerinin geliştirilmesi,
5. Aşır okuma usûlünün geliştirilmesi hedeflenmektedir.

2. PROGRAMIN GENEL KAZANIMLARI

Bu programda öngörülen öğrenmeleri başarıyla gerçekleştiren her öğrenci;

1. Kur'an-ı Kerim'i usûlüne uygun okumanın önemini kavrar.
2. Harfleri mahreçlerine ve sıfatlarına uygun olarak seslendirir.
3. Tecvid kurallarını bilir ve uygular.
4. Tilavet usullerini bilir ve uygular.
5. Aşır okuma usûlüne sahip olur.

3. PROGRAMIN YAPISI VE UYGULAMA ESASLARI

1. Programın uygulanmasında "Dersler ve Kredileri Tablosu" esas alınacaktır.
2. Programda öngörülen amaç ve kazanımlara ulaşılabilmesi için alanında uzman öğretmenlerin görevlendirilmesi sağlanacaktır.
3. Programa aynı öğrenci en fazla üç defa kaydedilebilecektir.
4. Program geliştirilirken; muhatabı merkeze alan ve ona uygun yöntem ve teknikleri kullanmayı öngören; bireysel farklılıkları göz önünde bulunduran ölçme ve değerlendirmeyi temel kabul eden, esnek çerçeve öğretim programı anlayışı benimsenmiştir.
5. Eğitimde kullanılacak yöntem ve tekniklerde işlevsellik esas alınacaktır.
6. Kur'an-ı Kerim'i güzel okumanın, sesin güzelliğinden önce Kur'an'ın usulüne uygun ve doğru bir şekilde okunmasıyla alakalı olduğu gerçeği temel hareket noktası olacaktır.
7. Kur'an-ı Kerim öğretiminde öğrencilerin bireysel yetenek ve ihtiyaçlarının farklı olabileceği göz önünde bulundurulacaktır.
8. Öğrencilerin derse aktif bir şekilde katılımını sağlayacak gerekli motivasyon ve

rehberlik yapılacaktır.

9. Öğrencilerin gelişim düzeyleri takip edilerek, yeterli olmadıkları hususlar kendilerine fark ettirilecektir.
10. Yapılan eğitim etkinliklerinde zamanı verimli kullanma ilkesi daima göz önünde bulundurulacaktır.
11. Eğitimin bir süreç olduğu ilkesinden hareketle öğrencilerin zaman içerisindeki ilerlemeleri dikkate alınacak, öğretim hedef ve beklentileri bu ilke doğrultusunda belirlenecektir.
12. Öğrencilerin varsa hatalı okuyuşları kendilerine fark ettirilecektir.
13. Kur'an-ı Kerim'i güzel okuyan kâriilerin örnek okuyuşlarından yararlanılacaktır.
14. Derslerde bireysel okumalar yanında toplu halde okumalar yapılacak, çeşitli görsel-işitsel araç gereçlerden yararlanılacaktır.
15. Programın kazanımlarına ilişkin öğrencilerin gelişim düzeylerinin tespit edildiği ders takip dosyası oluşturulacaktır.
16. Öğrenmenin bütün aşamalarında uygun ölçme ve değerlendirmelere yer verilecektir.

4. DERS VE KREDİLER TABLOSU

ALTERNATİF	KREDİ	HAFTA	TOPLAM KREDİ
ALTERNATİF-I	Haftada 2 Saat	17 Hafta	34 Saat
ALTERNATİF-II	Haftada 2 Saat	20 Hafta	40 Saat
ALTERNATİF-III (Yaz Dönemi)	Haftada 4 Saat	9 Hafta	36 Saat

Not: Programa aynı öğrenci en fazla üç defa kaydedilebilecektir.

5. KONU VE AÇIKLAMALAR TABLOSU

5.1. DÜZEY-I

KONULAR	AÇIKLAMALAR
<p>A. Talim Eğitime Giriş</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kur'an-ı Kerim'i Tecvit ve Talim Üzere Okumanın Önemi • Harflerin Mahreçleri • Harflerin Sıfatları • Harflerin Seslendirilmesi • Kur'an Tilavetinde Dudak Talimi <p>B. Talim Üzere Okunacak Dua ve Sûreler</p> <ul style="list-style-type: none"> • İstiâze ve Besmele • Subhâneke • Tahiyât • Salli Bârik Duaları • Rabbenâ Duaları • Kunût Duaları • Amentü • Fâtiha Sûresi • Nâs Sûresi • Felak Sûresi • İhlâs Sûresi	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Programın genel amaçları, kazanımları ve dersin kredisi göz önünde bulundurularak dersin uygulama ağırlıklı işlenmesine özen gösterilir. ❖ Harflerin doğru isim ve sesleri, önce öğretici tarafından, sonrasında bütün öğrenciler tarafından seslendirilir, yanlış seslendirmeler öğretici tarafından düzeltilir. ❖ Harflerin mahreçleri bölge bölge öğrencilere gösterilir, harflerin telaffuzunda mahreçlerin ne kadar önem arz ettiği vurgulanır. ❖ Harflerin isti'la, şiddet, tefhim, istitale gibi öne çıkan zıt ve müstakil sıfatları üzerinde özellikle durulur. ❖ Harflerin fetha, kesre ve zammeli, medli, şeddeli ve sakin halleri olmak üzere farklı durumlarda kazandığı ses özelliklerine dikkat çekilir, doğru ve yanlış telaffuzları karşılaştırmalı olarak sunulur. Yapılan yaygın hatalara dikkat çekilir. ❖ Okuyuşlarda tahkik usûlü esas alınır. ❖ Tilavet esnasında dudakların tecvit usûl ve kaidelerine uygun hareket

<ul style="list-style-type: none"> • Tebbet Sûresi • Nasr Sûresi • Kâfirûn Sûresi • Kevser Sûresi • Mâûn Sûresi • Kureyş Sûresi • Fîl Sûresi 	<p>etmesini ifade eden dudak talimi ile ilgili esaslar, dudakların hareke ve sükûna göre aldığı durumlar uygulamalı olarak gösterilir.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Tecvit kuralları uygulamalar üzerinde gösterilecek, ihtiyaç olmadıkça teorik anlatımlarına ayrıca zaman ayrılmayacaktır. ❖ Her derste kısa da olsa öğrencilerin tamamına okuma fırsatı verilir.
---	---

5.2. DÜZEY-II

KONULAR	AÇIKLAMALAR
<p>A. Tilâvet Usûlleri</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tertil, Tilâvet ve Kıraat Kavramları • Tahkik, Tedvir ve Hadr Kavramları • Tahkik Usulü ve Özellikleri • Tedvir Usulü ve Özellikleri • Hadr Usulü ve Özellikleri • Vakıf ve İbtida' <p>B. Talim Üzere Okunacak Sûreler</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kısa Sûrelerin Tekrarı • Hümeze Sûresi • Asr Sûresi • Tekâsür Sûresi 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Tilavet usûlleri ve okuyuş farklılıkları hakkında özet bilgiler verilir. ❖ Tilavet usûllerinde medlerin hangi mertebelerde uzatılması gerektiği, tutulması gereken tecvid kurallarının hangi ölçüde tutulacağı kısaca belirtilir. ❖ Okuyuşlarda tahkik usûlü esas alınır. ❖ Harf, kelime ve cümle vurguları üzerinde çalışmalar yapılır. ❖ Medlerin kendi aralarında nasıl ölçülü icra edileceği üzerinde durulur, buradaki ölçüler ve yapılan hatalar uygulamalı olarak öğretici tarafından gösterilir. ❖ Öğrencilerden birinin okuması sağlanarak diğer öğrencilerden bu

<ul style="list-style-type: none"> • Kâria Sûresi • Âdiyât Sûresi • Zilzâl Sûresi • Beyyine Sûresi • Kadir Sûresi • Alak Sûresi • Tîn Sûresi • İnşirâh Sûresi • Duhâ Sûresi 	<p>okuyuştaki hataların bulunması istenir, ders esnasında hatalar öğretici tarafından tashih edilerek hatalı okunan kelime koro halinde düzeltilmiş şekliyle okunur, gerekirse aynı kelime her öğrenciye okutturulur.</p> <p>❖ Her derste kısa da olsa öğrencilerin tamamına okuma fırsatı verilir.</p>
--	---

5.3. DÜZEY-III

KONULAR	AÇIKLAMALAR
<p>A. Talim Üzere Okunacak Sûreler</p> <ul style="list-style-type: none"> • Duhâ-Nâs Arası Sûrelerin Tekrarı • Leyl Sûresi • Şems Sûresi • Beled Sûresi • Fecr Sûresi • Ğaşiye Sûresi • A'lâ Sûresi • Tarık Sûresi • Burûc Sûresi 	<p>❖ Kur'an-ı Kerim tilavetinde tahkik, tedvir ve hadr usûllerinden bahsedilir.</p> <p>❖ Okuyuşlarda, insicamı da sağlamak amacıyla tilavete hangi usûlle başlanmışsa tilavet boyunca aynı usûlün ölçüleriyle devam edilmesi ilkesine özen gösterilir.</p> <p>❖ Nitelikli bir okuyuşta ses ve nefesi doğru kullanmanın önemi vurgulanır. Doğru nefes alma, nefesi tutma-bırakma çalışmaları yapılır.</p> <p>❖ Aşr-ı şeriflerde tahkik usûlü esas alınır. Öğrencilerin tilavet örnekleri sınıfta birlikte değerlendirilir.</p> <p>❖ Aşrıların; tecvidleri, vakf ve ibtida yerleri, sesin nerede yükseltilip</p>

- Bakara Sûresi 1-5. Ayetler
- Bakara Sûresi 255. Ayet (Ayetü'l- Kürsî)

B. Aşr-ı Şerif Okumaları

- Kur'an Tilavetinde Ses ve Nefes Kullanımı
- Bakara Sûresi 285. Ayet (Amenesresûlu)
- Haşr Sûresi, 22-24. Ayetler
- Bakara Sûresi, 153-157.
- Ahzab Sûresi, 40-48.
- Tevbe Sûresi, 126-129.
- Âl-i İmrân Sûresi, 190-194.

nerede düşürüleceği gibi hususlar göz önünde bulundurularak hazırlanması sağlanır.

- ❖ Kur'an tilavetinde, mütevazı bir okuyuş benimsemek, örnek alınan okuyucuyu birebir taklitten kaçınmak, gösterişten uzak durmak, ses ve nefes gösterisi yapmamak gibi ilkelere vurgu yapılır.
- ❖ Her derste kısa da olsa öğrencilerin tamamına okuma fırsatı verilir.